

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **D. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 1. 2006, č. j. 42 Cad 1/2006 – 9,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 1. 2006, č. j. 42 Cad 1/2006 – 9, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) se Česká správa sociálního zabezpečení domáhala, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 1. 2006, č. j. 42 Cad 1/2006 – 9, (dále jen „napadené usnesení“), kterým bylo odmítnuto její podání č. j. 565 822 6035 doručené soudu dne 6. 1. 2006, a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 6. 12. 2005, č. j. 565 822 6035, doručeným dne 23. 12. 2005, odňala žalobkyni plný invalidní důchod. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně (dále též „navrhovatelka“) ohradila podáním adresovaným téhož dne České správě sociálního zabezpečení, v němž po sdělení svého místa trvalého pobytu, jména, příjmení a rodného čísla pouze uvedla: *„Odvolávám se proti tomuto rozhodnutí“*. Česká správa sociálního zabezpečení posoudila toto podání jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 6. 12. 2005, č. j. 565 822 6035, a postoupila jej spolu s předkládací zprávou Krajskému soudu v Ústí nad Labem.

Krajský soud v Ústí nad Labem napadeným usnesením odmítl podání České správy sociálního zabezpečení (dále jen „stěžovatelka“) s tím, že k podání stěžovatelky označenému jako postoupení žaloby proti rozhodnutí stěžovatelky ve věci zdravotního stavu není připojena avizovaná žaloba, ale jen velmi stručný dopis pisatelky D. K., který adresovala stěžovateli, v němž je pouze uvedeno: „*Odvolávám se proti tomuto rozhodnutí*“. Podotkl, že podání lze považovat za žalobu jen tehdy, když je z podání předloženého soudu zřetelně patrné, že se pisatel obrací svým podáním na soud. Podle krajského soudu však z pisatelčina dopisu nelze vypožorovat bytí jen nekvalifikovaný náznak jejího úmyslu přezkoumat rozhodnutí správního orgánu v řízení před soudem. Z toho je údajně zřejmé, že autorka takového podání neměla v úmyslu iniciovat soudní řízení, ale obracela se na správní orgán a jen od něj, nikoliv od soudu, očekávala vyřešení svého problému. Krajský soud zdůraznil, že stěžovatelka není oprávněna postupovat soudu jako žaloby taková podání, která jsou výslovně formulována jako nepřipustná nebo neobsahují projev úmyslu pisatele obrátit se na soud. Z těchto důvodů dospěl k závěru, že iniciační podání stěžovatelky je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, když písemnost soudu postoupenou takto vnímat nelze, a proto podání žalované odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Krajský soud dodal, že nemůže pisatelku podání poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., v níž uvedla, že soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopise, který není a ani nemůže být předmětem řízení. Podotkla, že je v tomto případě jednak účastníkem soudního řízení a jednak podacím místem pro podání žaloby, a aby lhůta pro podání žaloby zůstala zachována, nemusí být proto uplatněna u věcně a místně příslušného orgánu. Namítla, že soudní řád správní nestanoví pro postoupení žaloby soudu správním orgánem žádné náležitosti, a to ani povinnost vyhotovit průvodní dopis, natož pak jeho formu. Podle jejího názoru musí soud rozhodnout o podání účastníka řízení vždy, i kdyby stěžovatelka postoupila žalobu bez průvodního dopisu. Měl-li soud pochybnosti o obsahu postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., a teprve pokud by nabyl přesvědčení, že se o žalobu nejedná, mohl podání odmítnout. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně v podání k věci uvedla, že nesouhlasí s rozhodnutím stěžovatelky, kterým jí byl odňat plný invalidní důchod, a proto se obrací na soud.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že soud správně zjistil skutkový stav, ale aplikoval na něj nesprávný právní předpis, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud připomíná, že jak podle § 37 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, tak podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s., platí, že se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je nesprávně označen.

Podle § 37 odst. 3 s. ř. s. musí být z podání zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Ten, kdo podání činí, (dále jen „podatel“) v podání uvede o své osobě osobní údaje jen v nezbytném rozsahu; vždy uvede jméno, příjmení a adresu, na kterou mu lze doručovat. Jiné osobní údaje uvede jen tehdy, je-li toho třeba s ohledem na povahu věci, která má být soudem projednána. Podání tedy nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s., když ani § 71 s. ř. s. nestanoví žádnou takovou povinnost. Má-li však podání vady, vyzve předseda senátu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. usnesením podatele k jejich opravě nebo odstranění a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Nejvyšší správní soud podotýká, že v daném případě může účastník podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, a proto místo podání není určující pro posouzení jeho obsahu. Z podání navrhovatelky je zřejmé, kdo jej činí, včetně uvedení rodného čísla, které je v dané věci i číslem jednacím napadeného rozhodnutí stěžovatelky, jehož kopie byla k podání připojena, a bylo tak zřejmé, že podání směřuje proti rozhodnutí stěžovatelky, kterým jí byl odňat plný invalidní důchod, dále bylo také podání podepsáno a datováno.

Nejvyšší správní soud považuje v této souvislosti rovněž za nutné připomenout, že správní řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je takové řízení pravomocně skončeno. Pokud tedy navrhovatelka projevila vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky opravný prostředek, v němž uvedla, že se odvolává proti rozhodnutí stěžovatelky, je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu, že úmyslem navrhovatelky bylo podat žalobu, k čemuž ostatně dospěla i stěžovatelka, když podání posoudila jako žalobu, kterou postoupila soudu. Pokud stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst, protože tak učinila v zájmu ochrany práv navrhovatelky ve snaze zachovat jí možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které navrhovatelka svým podáním zpochybnila, když správně vycházela z toho, že již nemůže změnit své pravomocné rozhodnutí.

Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo logické, že stěžovatelka obsahově posoudila podání jako žalobu.

Krajský soud uvedl, že navrhovatelka jednoznačně nevyjádřila svou vůli obrátit se na soud, a proto její podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr však nelze považovat za správný.

Krajský soud není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však pochybnosti o úmyslu účastníka podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval, přestože musel mít vzhledem k tomu, že proti rozhodnutí stěžovatelky se nelze odvolat a jediným oprávněným prostředkem proti jejímu rozhodnutí je žaloba ve správním soudnictví, kterou lze podat i u stěžovatelky a k následnému procesnímu postupu stěžovatelky, která podání jednoznačně považovala za žalobu, minimálně pochybnosti o obsahu podání, tj. o tom, zda bylo podání adresováno soudu a zda se jím podatel domáhal soudního přezkumu napadeného rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně ani není oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povolaným k odstraňování pochybností o vůli žalobce iniciovat soudní řízení je krajský soud. Nejvyšší správní soud připouští, že s ohledem na obsah i formu podání mohl mít krajský soud pochybnosti o tom, zda se jedná o žalobu. Za tohoto stavu však měl žalobkyni usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat, stanovit žalobkyni lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Případně krajský soud mohl namísto přípravy jednání nařídít ve věci jednání, při kterém by mohl za součinnosti navrhovatelky odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jejího podání. Tímto postupem by krajský soud současně zachoval žalobkyni možnost vyjádřit, že jejím úmyslem nebylo iniciovat soudní přezkum správního rozhodnutí. Takový závěr však soud nemůže z výše uvedených důvodů bez dalšího předjímat, neboť tím žalobkyni zcela nepřipustně odnímá právo disponovat řízením, které svým podáním vyvolala, a postupuje tak v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něhož se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu, a ve stanovených případech u jiného orgánu. Ostatně i z podání navrhovatelky doručeným Nejvyššímu správnímu soudu při jisté míře shovívavosti vyplývá, že se domáhá toho, aby její spor se správními orgány přezkoumal soud.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobkyně podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobkyně a nikoli přípisem

správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti rovněž považuje za nutné upozornit, že se typově shodnou věcí již zabýval ve svém rozsudku ze dne 24. 1. 2008, sp. zn. 4 Ads 69/2007, www.nssoud.cz, a veškeré závěry v něm uvedené plně dopadají i na tento případ. Krajskému soudu v Ústí nad Labem je citovaný rozsudek nepochybně znám, protože ve zmíněné věci rovněž jednal Krajský soud v Ústí nad Labem, byť ještě v době před rozhodnutím Nejvyššího správního soudu. Dále je vhodné připomenout, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaného ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005, www.nssoud.cz, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.*

Nejvyšší správní soud tedy uvádí, že pokud stěžovatelka v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobkyně, které považovala za žalobu, společně s předkládací zprávou, měl se krajský soud zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 1. 2006, č. j. 42 Cad 1/2006 – 9, zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku, odstraní postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. vady podání za účelem zjištění, zda navrhovatelka měla v úmyslu se domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně
senátu